

PORTRET. PROFESORUL UNIVERSITAR DOCTOR PETRE POPA LA 70 DE ANI

CORNELIU TAMAȘ*

În ziua de 16 august 2005, colegul meu de studenție la Facultatea de Istorie a Universității din București, Petre Popa, așează, în cununa timpului, șapte decenii de viață și peste 45 de ani în exprimarea intelectualismului său istoric, pedagogic, cultural. Deși domiciliat în Argeș, încă din 1958, nu s-a dezis niciodată de plaiurile vâlcene, cu deosebire de locurile lui natale.

Petre Popa s-a născut în satul Bocșa, comuna Măciuca, așezare aflată pe valea râului Cerna, la distanțe aproximativ egale de Lădești, Bălcești și Drăgășani. Tatăl său, Nicolae S. Popa (1909-1944), a fost cantor bisericesc al Parohiei Bocșa timp de peste o jumătate de secol (mama s-a numit Maria), iar unul dintre bunici Ilie-Mihai Părcălăbescu (1879-1960), era un cunoscut artist popular în prelucrarea lemnului. De altfel, mai multe obiecte din gospodăria lor tradițională se află acum în Muzeul de Etnografie de la Bujoreni, ceea ce le atestă autenticitatea.

După cursurile primare la Școala satului Bocșa (1942-1946), s-a înscris la Liceul „Alexandru Lahovari” din Râmnicu Vâlcea, unde a fost elev între 1946-1948. Finalizarea etapei gimnaziale o face însă la Măciuca, în 1949. Este admis, apoi, în anul I la Școala Medie Tehnică de Comerț din Râmnicu Vâlcea (1949-1950), ulterior transferându-se în același profil, la Craiova, obținând diploma de absolvire a studiilor liceale în 1953.

Așa cum spune deseori Petre Popa, primele cărți de istorie și literatură pe care le-a citit au fost din mica bibliotecă a Bisericii satului, apoi din cele ale dascălilor ce l-au călăuzit spre învățătură. Treptat, în casa părinților se vor strânge, însă, zeci de volume, aduse atât de sora sa, inginer agronom, cât mai ales prin achiziții personale făcute, prioritar din anticariate.

Atras, inițial, de mirajul științelor naturii, cu deosebire al biologiei umane, ajunge, totuși, în vara anului 1953, student la Facultatea de Istorie a Universității din București, specializarea Istoria României, cursuri de zi, cinci ani. Până în 1958 beneficiază, cu succes, de acumularea cunoștințelor în domeniu, preluate de la remarcabilii noștri dascăli: Emil Condurache (acad.), Ion Nestor, Dumitru Berciu, Gheorghe Ștefan, Ion Ionașcu, Mauriciu Kandel, Radu Manolescu, Eliza Campus, Dumitru Almaș, Vasile Maciu, Valeria Costăchel, Vasile Hurmuz, Gheorghe Cazan și alții.

Lucrarea lui de licență a abordat problematica agrară de la 1848, precum și rolul lui Ion Ionescu de la Brad în revoluția din Țara Românească. La absolvire, în

---

* Râmnicu Vâlcea.

iunie 1958, optează pentru activitate didactică, fiind repartizat, ca stagiar, la Școala Generală din comuna Bogați, regiunea Argeș. Se integrează apoi, fără întrerupere, evoluției spiritualității contemporane a acestui areal, parcurgând mai multe perioade care, acum, la împlinirea a 70 de ani, îi definesc personalitatea.

Astfel, în anii 1959-1961, Petre Popa a condus Casa de Cultură din Topoloveni - Argeș, realizând, totodată, anumite prestații didactice la Liceul Teoretic din localitate. Aici s-a căsătorit cu profesoara Livia Petre (1936-2001), absolventă a Facultății de Filologie din București, multă vreme director adjunct la Colegiul Zinca Golescu din Pitești, inspector școlar județean, membru în consiliul de Conducere al Ministerului Învățământului. Tot la Topoloveni s-a născut singurul lor copil, Dan Gabriel Popa (1961), în prezent medic primar, senator de Argeș în Parlamentul României.

Etapa 1961-1964 a devenit, pentru colegul meu, Petre Popa, o posibilitate reală de a continua documentarea în domeniul istoriei, întrucât a avut la dispoziție, ca director, fondurile speciale de carte ale Bibliotecii Regionale Argeș, instituție căreia îi va imprima entuziasmul și romantismul specifice vârstei. A cunoscut și a colaborat atunci cu mai mulți intelectuali din Râmnicu Vâlcea, grupați în preajma Bibliotecii și a orchestrei simfonice, ambele dirijate de Eugen (Puiu) Ciorăscu. Obține, de asemenea, definitivatul în învățământ, ceea ce înlesnește titularizarea lui, pe o catedră de Istorie, în Pitești.

Între 1964-1979, a făcut parte din structurile politico-administrative ale reședinței Argeșului, funcția publică eligibilă cea mai importantă fiind aceea de vice-primar al cunoscutei așezări urbane, intrate în categoria marilor orașe industriale românești, remarcându-se atunci pentru coordonarea domeniilor învățământ, cultură, sănătate. Deși vremurile erau uneori potrivnice inițiativelor majore, Petre Popa a finalizat mai multe proiecte proprii, specifice segmentelor enunțate, evitând astfel descalificarea intelectuală, morală și civică, ori tentațiile vehiculate în conjunctura anilor amintiți.

Din 1968, până în 1974, urmează, la fără frecvență, stagii postuniversitare și doctorale în cadrul Academiei de Științe Social-Politice din București, prezentând teza *Contribuții argeșene la principalele momente din istoria poporului român*, conducător științific, prof. univ. dr. Aron Petric. Concomitent, devine cadru didactic asociat la Institutul de Învățământ Superior din Pitești, unde a conlucrat cu un alt vâlcean, coleg de generație, conf. univ. dr. Constantin Dumitrescu, istoric, decan, șef de catedră, publicist, originar din Bărbătești.

Pentru un deceniu, 1979-1989, Petre Popa a condus, ca președinte, Comitetul Județean pentru Cultură și Educație Socialistă Argeș. Gestionează un program complex de acțiuni, în spiritul tradiției și al contemporaneității zonei Argeș-Muscel, de rezonanță națională și internațională. Sunt anii când a elaborat, de exemplu, în colaborare cu profesorul Paul Dicu și juristul Silvestru Voinescu, pentru celebrarea a 600 de ani de la atestarea documentară a Piteștilor, mai multe volume consacrate, din punct de vedere tematic, acestui eveniment.

De asemenea, inițiază și coordonează editarea lucrării de bibliofilie *Argeș. Cartea eroilor*, unicat în materie, relansează acțiunea de valorificare a unor monumente istorice, inclusiv eclesiastice, cu deosebire a Mausoleului de la Mateiaș, Câmpulung Muscel, facilitează, împreună cu istoricii Iulian Ilie Rizea și dr. Vasile Novac,

extinderea perimetrului Muzeului de la Golești, contribuie la amenajarea Muzeului din Curtea de Argeș, insistă pentru turnarea în bronz (material prohibit) a statuii voievodului Basarab I, determină înființarea Casei memoriale „Dinu Lipatti” din Leordeni etc.

Acceptând noile sensuri naționale post-decembriste, revine în 1990, exclusiv, la activitatea didactică din Colegiul „Alexandru Odobescu” Pitești, unde publică, în 1994, *Monografia liceului*, se implică în înființarea unor clase cu profil de istorie, predă ore speciale referitoare la religiile popoarelor lumii, ori la arta universală, contribuie direct la sărbătorirea a 75 de ani de la înființarea acestei prestigioase unități școlare.

La 1 octombrie 1997 s-a atașat eforturilor pentru înființarea la Universitatea din Pitești a specializării Istorie-Muzeologie, printre primii studenți aflându-se inclusiv absolvenți ai liceelor din județul Vâlcea. Obține, succesiv, titlurile academice de conferențiar universitar (1998) și de profesor universitar (2001). În anii 2002-2004, a fost primul decan al Facultății de Istorie, Filosofie, Jurnalism din Pitești. Asemenea calitate i-a permis să susțină materializarea demersurilor prof. univ. dr. Ștefan Găitănaru, decan al Facultății de Litere, Universitatea din Pitești, originar din Ocnele Mari, privind înființarea, în 2003, a specializării Litere-Istorie, Râmnicu Vâlcea.

De remarcat aspectul că, în perioada 1997-2005, prof. univ. dr. Petre Popa, printr-un travaliu demn de toată lauda, a predat nu mai puțin de opt noi cursuri de specialitate la diverse facultăți ale Universității din Pitești. În același timp, a inițiat: *prelegerile deschise* adresate publicului pasionat de istorie, amplasarea primului bust (Gheorghe I. Brătianu) în incinta Campusului Târgu din Vale, elaborarea dicționarului *Medalioane universitare*, scrierea *Monografiei Universității din Pitești*. S-a raliat preocupărilor recente de acomodare a învățământului superior argeșean la cerințele Programului de la Bologna al Uniunii Europene.

Opera elaborată de Petre Popa surprinde o tematică diversificată. Astfel, în volum, a publicat: *Municipiul Pitești pe noi coordonate*, Tipografia Argeș, Pitești, 1969 (în colaborare); *Plaiuri argeșene, Album*, Editura Sport-Turism, București, 1982 (în colaborare); *Pitești 600. Memento*, ediția I, Colecția Museum, Pitești, 1983; *Argeș. Cartea eroilor*, Tipografia Argeș, Pitești, 1984 (coordonator științific, Studiu introductiv); *Mausoleul de Valea Mare*, Câmpulung Muscel, Tipografia Argeș, Pitești, ediția I, 1984, ediția a II-a, 1988; *Pitești. Ghid de oraș*, Editura Sport-Turism, București, 1985 (în colaborare); *Pitești. Pagini de istorie*, Colecția Museum, Muzeul Județean Argeș, Tipografia Argeș, Pitești, 1986 (în colaborare); *Istoria Municipiului Pitești*, Editura Academiei Române, București, 1988 (în colaborare); Pitești. Microalbum, Editura Sport-Turism, București, 1988 (în colaborare); *Liceul „Alexandru Odobescu” Pitești. 75 [de ani] 1919-1994*, Imprimeria S. C. Zew Grup S. R. L., Pitești, 1994; *Istoriografie universală (I)*, Editura Cultura, Pitești, 1998; *Istoria economiei naționale (I)*, Editura Universității din Pitești, ediția I, 1999, ediția a II-a, 2001, ediția a III-a, 2003; *Istoria sistemelor administrative (I)*, Editura Universității din Pitești, ediția I, 1999, ediția a II-a, 2003; *Istoria administrației în România*, Editura Universității din Pitești, ediția I, 2000, ediția a II-a, 2001, ediția a III-a, 2002; *Studii istorice. Culegere antumă*, Editura Universității din Pitești, 2000; *China. Sensuri istorice*, Editura Paralela 45, Pitești, 2000; *Ion Ionescu de la Brad. Enciclopedist român*, Editura Enciclopedică, București, 2000; *Permanențe istoriografice românești*, Editura Didactică și

Pedagogică, București, ediția I, 2000, Ediția a II-a, 2002; *Istoria sistemelor administrative (II)*, Editura Universității din Pitești, ediția I, 2001, ediția a II-a, 2003; *Istoriografie universală premodernă*, Editura Tipnaste, Pitești, 2001; *Medalioane universitare. Dicționar* (coordonator), Editura Universității din Pitești, 2002; *Pagini de istorie modernă universală*, Editor Facultatea de Istorie, Filosofie, Jurnalism, Universitatea din Pitești, 2003; *Studii culturale. Culegere antumă*, Editura Universității din Pitești, 2003; *Monografia Universității din Pitești*, Editura Universității din Pitești, 2004; *Studii politice. Culegere antumă*, Editura Universității din Pitești, 2004; *Administrație sistemică universală*, Editura Tipnaste, Pitești, 2005.

Adăugăm, la aceste volume, mai multe lucrări cu caracter didactic, în special *Culegeri de teste documentare*, oportune pregătirii bacalaureatului, concursurilor de admitere la facultăți, examenelor de la învățământul Deschis la Distanță, ori Frecvență Redusă, însumând circa 10.000 de enunțuri sau subiecte narrative.

De-a lungul deceniilor, începând cu 1964 când Petre Popa a debutat publicistic, în presă, cu un eseu referitor la *Opera lui William Shakespeare*, i-au apărut peste 200 de studii și articole pe teme de istorie, economie, cultură, urbanism, societate, politică, note de călătorie în Azerbaidjan, China, Italia, Serbia, Turcia, interviuri cu personalități marcante din Danemarca, Finlanda, Franța, Georgia, India, Mongolia, Olanda, Republica Moldova, Republica Sud-Africană, Rusia, Uruguay, cele mai multe în revista de cultură Argeș, având ca redactor-șef pe literatul Sergiu I. Nicolaescu, originar din Tomșani-Vâlcea.

Relatări privind activitatea lui științifică, editorială, didactică sau civică au făcut academicienii Ștefan Ștefănescu, Răzvan Theodorescu, Gabriel Țepelea, universitarii Constantin Bușe, Iulian Cârțână, Damian Hurezeanu, Emil Racilă, Apostol Stan, Constantin Șerban (București), Nicolae Bocșan (Cluj-Napoca), Valeriu Florin Dobrinescu (Craiova), Vasile Cristian (Iași), oamenii de cultură Mihail Diaconescu, Paul Everac, Valentin Lipatti, George Macovescu, Alexandru Mironov, Valentin Silvestru și alții, asemenea ilustrări îmbrăcând uneori sensuri polemice.

De asemenea, în lucrările de sinteză elaborate de dr. Ion M. Dinu (*Figuri de dascăli argeșeni, II*, 2001), dr. Spiridon Cristoceă (*Argeș. Dicționar de istorici*, 2003), Petre Petria, Cristian Tănăsioiu (*Valcea. Oameni de știință, cultură și artă, II*, 2004), Dana Stana (Petre Popa. Biobibliografie, 2005), ori în *Medalioane universitare. Dicționar*, 2002, sunt înscrise multiple informații referitoare la traiectoria curriculară a istoricului, pedagogului și omului de cultură evocat.

Mă bucură faptul că, prin intermediul culegerii *Studii Vâlcene*, am avut posibilitatea să aduc în atenția cititorilor un alt conjudețean, originar, de această dată, din Măciuca, devenit argeșean prin adopție, dar care s-a dovedit întotdeauna deschis dialogului, intelectual ce veneratează familia, părinții, prietenii, având încetățenită rigoarea activităților cotidiene și totodată, a celor de perspectivă.

Acum, când prof. univ. dr. Petre Popa, pe care l-am cunoscut cu peste o jumătate de secol în urmă, în primul nostru an de facultate, împlinește șapte decenii de viață, îl felicit cordial, îi transmit, împreună cu soția mea, dr. Veronica Tamaș, care i-a fost, de asemenea, colegă de facultate, cele mai bune gânduri, pline de bucurii și de afecțiune prietenească.

THE PROFESSOR PETRE POPA IN HIS 70

Abstract

The author, a mate of university, presents biographical data about the professor Petre Popa, insisting upon his didactic activity and also upon his scientific work which has a wide variety of themes, discussing in the article only about the published books.